

Anvisning för service som stöder rörlighet (socialvårdslagen och handikappservicelagen)

Östra Nylands välfärdsområde 2024

Nämnden för ordnande av tjänster 5.6.2024 § 65

Sisällys

1. Service som stöder rörlighet i Östra Nylands välfärdsområde	3
2. Beviljande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen	4
2.1. Rätt till service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen	4
2.2. Ordnande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen	4
2.2.1. Grupptransporter	5
2.2.2. Färdtjänst enligt socialvårdslagen	5
2.2.2.1. Ekonomisk behovsprövning vid beviljande av färdtjänst enligt socialvårdslagen	5
2.2.2.2. Antal resor som beviljas enligt socialvårdslagen	6
2.2.2.3. Reseområde för resor som beviljas enligt socialvårdslagen	6
2.3. Undantag för frontveteraner och krigsinvalider	6
3. Beviljande av färdtjänst enligt handikappservicelagen	8
3.1. Rätt till färdtjänst enligt handikappservicelagen	8
3.2. Typer av resor och antalet resor som beviljas enligt handikappservicelagen	9
3.2.1. Resor i anknytning till det dagliga livet	9
3.2.1.1. Rätt att dela in resorna	9
3.2.2. Nödvändiga resor i anknytning till arbete och studier	10
3.3. Reseområde för resor som beviljas enligt handikappservicelagen	10
3.4. Ersättning för resor av engångskaraktär utanför reseområdet	11
3.5. Följeslagarservice i anknytning till färdtjänst enligt handikappservicelagen	11
3.6. Färdtjänst och ekonomiska stödåtgärder enligt handikappservicelagen	12
3.7. Transporter i anknytning till specialomsorgen	12
4. Beviljande av särskilda rättigheter i anknytning till färdtjänsten	14
4.1. Rätt till taxiförarens följeslagarservice	14
4.2. Rätt till ett tillgängligt fordon och assistanstjänst	14
4.3. Rätt till assistans i resekedjan	14
4.4. Rätt till taxiförarens ärendehjälp	15
4.5. Rätt till ordinarie taxi	15
4.6. Rätt att resa ensam	15
5. Användning av färdtjänstresor och självrisker	16
5.1. Enkel resa	16
5.2. Stopp och avvikelse	16
5.3. Följeslagare, andra personer som reser med klienten samt bagage	17
5.4. Debitering och betalning av självrisk för färdtjänstresor	17
5.5. Beställning av färdtjänstresa	18
5.6. Kombinerade färdtjänstresor	19

5.7.	Avbokning av färdtjänstresa och avdrag av en resa som inte avbokats	20
5.8.	Iakttagande av anvisningar om användningen av servicen	20
5.9.	Klientrespons	20
5.10.	Störningar i färdtjänsten	21
6.	Ansökan om service och beslutsfattande	21
6.1.	Serviceansökan	21
6.2.	Bedömning av servicebehovet och klientplan.....	21
6.3.	Hörande och beslut om service	23
6.4.	Delgivning av beslut och ändringssökande	24
6.5.	Ändring och upphörande av servicebeslut.....	24
7.	Lagstiftning som hänför sig till anvisningarna	25
8.	Bilagor	26
	Inkomstgräns	27
	Förmögenhetsgräns.....	27

1. Service som stöder rörlighet i Östra Nylands välfärdsområde

I Östra Nylands välfärdsområde kan vi ordna service som stöder rörligheten i form av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen eller som färdtjänst enligt handikappservicelagen. Syftet med denna anvisning är att fastställa praxis för beviljande, genomförande och användning av denna service i Östra Nylands välfärdsområde.

Beviljandet av service som stöder rörligheten grundar sig på en individuell bedömning av klientens servicebehov, där syftet är att bedöma klientens rätt till service och därefter ett lämpligt sätt att ordna servicen, servicens mängd, omfattning, särskilda rättigheter i anknytning till färdtjänsten och andra motsvarande tjänster som är lämpliga för klienten.

Enligt **23 § i socialvårdslagen** kan klienten beviljas stöd för rörligheten. Sätten som används för att ordna stödet i välfärdsområdet är grupptransporter och färdtjänst.

Enligt **8 § i handikappservicelagen** kan klienten beviljas färdtjänst. En klient som får färdtjänst kan dessutom beviljas följeslagarservice enligt handikappservicelagen. För färdtjänsten tillämpas dessutom 4–6 § i förordningen om service och stöd på grund av handikapp.

En klient som får färdtjänst enligt socialvårdslagen eller handikappservicelagen kan beviljas följande särskilda rättigheter som beskrivs i denna anvisning och vars syfte är att klienten med hjälp av dem på ett jämlikt sätt kan använda den färdtjänst som beviljats hen. Särskilda rättigheter som kan beviljas är:

- rätt till taxiförarens följeslagarservice
- rätt till ett tillgängligt fordon och assistanstjänst
- rätt till assistans i resekedjan
- rätt till förarens ärendehjälp
- rätt till ordinarie taxi
- rätt att resa ensam.

Service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen samt färdtjänst enligt handikappservicelagen och följeslagarservice i anknytning till den ordnas för personer vars hemkommun är Askola, Lappträsk, Lovisa, Mörskom, Borgå, Pukkila eller Sibbo.

Beställningspraxis för färdtjänster enligt denna anvisning och särskilda rättigheter i anknytning till färdtjänsten gäller klienter vars hemkommun ligger i Östra Nylands välfärdsområde. För klienter som bor i andra delar av Finland, och vars tjänster Östra Nylands välfärdsområde ansvarar för, fattas beslut om färdtjänst som grundar sig på individuell bedömning. Klienterna beställer färdtjänstresor enligt lokala beställningskanaler om det inte finns tillgång till färdtjänster som konkurrensutsatts av välfärdsområdet.

2. Beviljande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen

2.1. Rätt till service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen

Service som stöder rörlighet enligt 23 § i socialvårdslagen är avsedd för att uträtta ärenden som hör till det dagliga livet. Med servicen främjar vi och upprätthåller välfärden samt bekämpar ojämlikhet och marginalisering. Servicen stöder i synnerhet äldre personers prestationsförmåga, självständighet och delaktighet i samhället samt möjliggör boende hemma.

Tillgänglig och fungerande kollektivtrafik, inklusive anropsstyrd trafik och servicetrafik, är det primära sättet att anordna rörlighet när de kan tillgodose klientens individuella behov av rörlighet helt eller delvis. Service som stöder rörlighet ordnas enligt klienternas individuella behov.

Service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen kan beviljas en person som

- inte självständigt kan använda kollektivtrafikmedel eller andra mobilitetstjänster som eventuellt är tillgängliga, såsom anropsstyrd kollektivtrafik eller servicelinjer på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom, skada eller någon annan motsvarande orsak.

Enbart avsaknaden av kollektivtrafik utan att man har funktionsnedsättningar som försvårar rörligheten berättigar inte till service som stöder rörligheten.

Service som stöder rörlighet enligt socialvårdslagen är inte avsedd för resor inom hälso- och sjukvård, rehabilitering, sjukvård eller dylikt som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen eller någon annan lag, t.ex. resor till läkare, sjukhus, rehabilitering eller andra resor som ersätts av FPA.

Välfärdsområdet ordnar service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen inom ramen för de anslag som reserverats för denna.

2.2. Ordnanande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen

Enligt 23 § i socialvårdslagen kan klienten beviljas stöd för rörligheten. Sätten som används för att ordna stödet i välfärdsområdet är grupptransporter och färdtjänst.

Vid bedömningen av sättet att tillhandahålla service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen ska man beakta det behov av stöd för rörlighet som antecknats i klientens klientplan, övriga tillgängliga tjänster och stöd samt tillgängligheten i verksamhetsmiljön. Servicen som stöder rörlighet kan också ordnas genom en kombination av olika sätt att ordna den.

Sättet eller sätten att ordna stöd för rörligheten jämte motivering till detta antecknas i det beslut om färdtjänst som fattas för klienten.

2.2.1. Grupptransporter

Klienten kan beviljas rätt till grupptransporter enligt socialvårdslagen. Resor i anslutning till verksamhet som ordnas dagtid eller annan socialservice som ordnas av välfärdsområdet kan ordnas som grupptransporter, om det är ett sätt att ordna resan som lämpar sig för klientens individuella behov. Beslut om grupptransporter kan fattas för klienten i samband med beviljandet av socialservicen i fråga. Välfärdsområdet kan besluta om grupptransporternas form.

2.2.2. Färdtjänst enligt socialvårdslagen

Klienten kan enligt socialvårdslagen beviljas rätt till färdtjänstresor med taxi, tillgänglig bil eller något annat lämpligt fordon i situationer där det sätt att ordna färdtjänsten (grupptransporter) som beskrivs i kapitel 2.2.1 inte är lämpligt eller tillräckligt för klienten.

Färdtjänsten enligt socialvårdslagen riktas i synnerhet till sådana klienter som inte har rätt till färdtjänst enligt handikappservicelagen, men för vilka det är nödvändigt att ordna färdtjänst för att klara sig hemma och för ett självständigt liv.

Färdtjänstresor enligt socialvårdslagen kan beviljas för ärende- och rekreationsresor, eller för något annat motsvarande behov som hör till det dagliga livet.

Färdtjänsten enligt socialvårdslagen är inte avsedd för resor inom hälso- och sjukvård, rehabilitering, sjukvård eller dylikt som ersätts med stöd av sjukförsäkringslagen eller någon annan lag.

2.2.2.1. Ekonomisk behovsprövning vid beviljande av färdtjänst enligt socialvårdslagen

Vid beviljande av färdtjänst enligt socialvårdslagen iaktas utöver de grunder för beviljande som beskrivs ovan i kapitel 2.1 även de inkomst- och förmögenhetsgränser som beskrivs i bilaga 1. Inkomsterna och förmögenheterna för en sökande som bor ensam, eller de gemensamma inkomsterna eller förmögenheterna för en sökande och hens sambo eller maka/make som bor i ett gemensamt hushåll får inte överskrida inkomst- och förmögenhetsgränserna. Den sökande ska lämna in verifikat över sina inkomster och förmögenheter som bilaga till sin ansökan.

Som inkomster beaktas (brutto, på basis av de senast fastställda skatteuppgifterna):

- skattepliktiga och skattefria inkomster före skatteavdrag för den sökande och för hens sambo eller maka/make som bor med den sökande i ett gemensamt hushåll
- inkomst- och kapitalinkomster
- inkomst av skog.

Som inkomster beaktas inte följande förmåner och understöd:

- bostadsbidrag, stöd för närståendevård, vårdbidrag för pensionstagare, handikappbidrag, militärunderstöd, fronttillägg, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, studiepenning, vuxenstudiepenning, studiestödets bostadstillägg, verksamhetsbidrag och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om rehabiliteringspenning, stipendier som betalas på grund av studier och andra motsvarande understöd, ersättningar för kostnader för familjevård, stöd för

hemvård av barn, barnbidrag, vårdbidrag för barn, barnförhöjning, underhållsbidrag eller underhållsstöd, höjningar av pensioner och motsvarande inkomster på grund av barn som är beroende av vård, sytning.

Som förmögenhet beaktas bankmedel, aktier och fonder. Som förmögenhet beaktas inte en stadigvarande bostad som är i klientens eget bruk.

2.2.2.2. Antal resor som beviljas enligt socialvårdslagen

Färdtjänstresor som beviljas enligt socialvårdslagen kan beviljas för högst åtta (8) enkla resor per månad på basis av individuella behov.

Ordandet av färdtjänstresorna fastställs varje månad. Klienten kan inte överföra oanvända resor för att använda dem senare. Oanvända resor minskar inte antalet resor för de följande månaderna.

2.2.2.3. Reseområde för resor som beviljas enligt socialvårdslagen

De reseområden där klienten kan röra sig med hjälp av färdtjänst som beviljas enligt socialvårdslagen fastställs på basis av klientens boendekommun på följande sätt:

Klientens hemkommun	Reseområde enligt hemkommunen
Askola	Askola, Lovisa, Lappträsk, Mörskom, Pukkila, Borgå, Sibbo
Lappträsk	Lappträsk, Askola, Lovisa, Mörskom, Pukkila, Borgå, Sibbo
Lovisa	Lovisa, Askola, Lappträsk, Mörskom, Pukkila, Borgå, Sibbo
Mörskom	Mörskom, Askola, Lovisa, Lappträsk, Pukkila, Borgå, Sibbo
Borgå	Borgå, Askola, Lovisa, Lappträsk, Mörskom, Pukkila, Sibbo
Pukkila	Pukkila, Askola, Lovisa, Lappträsk, Mörskom, Borgå, Sibbo
Sibbo	Sibbo, Askola, Lovisa, Lappträsk, Mörskom, Pukkila, Borgå

När det gäller resor utanför reseområdet används tillgängliga kollektiva transportmedel i första hand.

2.3. Undantag för frontveteraner och krigsinvalidier

Statskontoret ersätter välfärdsområdet kostnaderna för service som stöder rörligheten och som beviljats frontveteraner och krigsinvalidier enligt lagen om rehabilitering av frontveteraner (1184/1988) och lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948). Om en frontveteran eller krigsinvalid behöver en ledsagare på ärende- och rekreationsresor, kan följeslagarens resekostnader ersättas. Likaså kan kostnaderna för att uträta ärenden på personens vägnar ersättas.

I enlighet med Statskontorets anvisningar avses med frontveteran en person som är bosatt i Finland, har deltagit i kriget 1939–1945 och som har frontmannatecken, fronttjänsttecken eller fronttecken. Med krigsinvalid avses en person vars invaliditetsgrad enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst är 10 procent eller mer (fastställt genom Statskontorets beslut).

I enlighet med Statskontorets anvisningar iakttas följande villkor för beviljande av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen för frontveteraner och krigsinvalider:

- Klientens inkomster och förmögenhet beaktas inte vid beviljande av service som stöder rörligheten.
- Antalet resor är inte begränsat utan de ska beviljas enligt behov.
- Ärende- och rekreationsresorna kan förutom till den egna hemkommunen även gå till grannkommunerna.
- Klienten debiteras ingen självrisk för resorna och beställningen av färdtjänstresan får inte orsaka klienten någon annan kostnad än en lokalsamtalsavgift.

3. Beviljande av färdtjänst enligt handikappservicelagen

3.1. Rätt till färdtjänst enligt handikappservicelagen

Målet med färdtjänsten enligt 8 § i handikappservicelagen och 4–6 § i förordningen om service och stöd på grund av handikapp är att främja jämlikheten, delaktigheten och deltagandet i samhället för personer med funktionsnedsättning samt att förebygga och avlägsna hinder för att genomföra detta samt att stödja personens självständiga liv och självbestämmanderätt. Färdtjänsten och vid behov följeslagarservice i anknytning till den ordnas enligt klienternas individuella behov.

En person med funktionsnedsättning som uppfyller de lagstadgade förutsättningarna för beviljande av färdtjänst har subjektiv rätt till färdtjänst enligt handikappservicelagen och följeslagarservice i anknytning till den. Valfärdsområdet ska ordna färdtjänst enligt handikappservicelagen för personer med funktionsnedsättning oberoende av anslagen. Valfärdsområdet är skyldigt att se till att service och stödåtgärder som är avsedda för personer med funktionsnedsättning ordnas till sitt innehåll och sin omfattning så som behovet inom valfärdsområdet förutsätter.

Färdtjänst enligt handikappservicelagen och förordningen om service och stöd på grund av handikapp kan beviljas en person som

- a) är en person med funktionsnedsättning som avses i 2 § i handikappservicelagen
- b) **och** som inte får service som är tillräcklig och lämplig för hen enligt någon annan lag, såsom socialvårdslagen (1301/2014), hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), lagen om småbarnspedagogik (540/2018), lagen om grundläggande utbildning (628/1998) eller någon annan lag.
- c) En person med funktionsnedsättning som uppfyller förutsättningarna i a och b har rätt att få de skäliga färdtjänster som hen behöver med tillhörande följeslagarservice, om hen har **orimliga svårigheter att använda offentliga transportmedel på grund av sin funktionsnedsättning eller sjukdom**
- d) **och** som på grund av sin skada eller sjukdom inte kan använda kollektivtrafikmedel utan orimligt stora svårigheter.

Klienten kan beviljas färdtjänst enligt handikappservicelagen, om den primära servicen som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen och som beskrivs ovan i kapitel 2.2.1–2.2.2 inte är tillräcklig, lämplig och förenlig med klientens intressen.

Endast avsaknaden av kollektivtrafik är inte en grund för att bevilja färdtjänst enligt handikappservicelagen.

Behovet av färdtjänst ska bero på skada eller sjukdom. Skadan eller sjukdomen ska vara bestående eller långvarig. Med långvarig avses i regel ett funktionshinder på grund av en skada eller sjukdom som varar över ett år och leder till begränsningar i funktionsförmågan. **I vissa situationer kan transporttjänster beviljas även om det ännu inte finns information om funktionsnedsättningens eller sjukdomens varaktighet, till exempel efter en stroke.**

Färdtjänsten enligt lagen om funktionshindervisning får inte användas för resor till sjukhus, hälsovårdscentral, poliklinik, läkare eller rehabilitering som ersätts enligt annan lagstiftning (t.ex.

FPA, försäkringsbolag). Ett undantag från detta är resor till privata hälsovårdstjänster, om resorna inte omfattas av FPA-ersättningar eller andra ersättningar.

Serviceboende likställs med boende i eget hem. Om en person med svår funktionsnedsättning befinner sig i institutionsvård, hör det även till institutionsvården att anordna nödvändiga färdtjänster. Institutionsvård enligt § 67 i hälso- och sjukvårdslagen omfattar inte resor för patientens rekreation eller andra fritidsaktiviteter. En färdtjänst enligt handikappservicelagen kan tillämpas som en kompletterande tjänst om tjänsterna för en person i institutionsvård inte räcker till eller om hen inte alls får några.

Skoltransporter för ett barn med svår funktionsnedsättning ordnas i första hand enligt lagen om grundläggande utbildning. Transporter från morgon- och eftermiddagsvården hör i princip till färdtjänsten enligt handikappservicelagen.

3.2. Typer av resor och antalet resor som beviljas enligt handikappservicelagen

3.2.1. Resor i anknytning till det dagliga livet

En person med grav funktionsnedsättning har rätt att få färdtjänst enligt handikappservicelagen för minst 18 enkla resor per månad för resor i anknytning till det dagliga livet. Klienten överväger och bestämmer själv syftet och destinationen för resorna i det dagliga livet inom de gränser som fastställs i beslutet om färdtjänst. Klienten har rätt att bestämma vart resorna inom färdtjänstområdet ska gå.

Om klienten ansöker om fler än 18 enkla resor per månad, ska hen framföra orsaken om behovet av tilläggsresor. En förutsättning är dessutom att det är fråga om ett nödvändigt behov av att röra sig som hör till vanliga livsfunktioner. Vid bedömningen av om tilläggsresor ska beviljas beaktas det individuella behov av tilläggsresor som en person med funktionsnedsättning har på grund av skada eller sjukdom, främjandet av jämlik rörlighet och delaktighet, en skälig färdtjänst och ett rättvist bemötande av klienterna.

Tilläggsresor kan beviljas för ett nödvändigt behov av att röra sig som hör till normala livsfunktioner, till exempel på grund av hobby-, organisations- eller föreningsverksamhet eller förtroendeuppdrag. Vid resor i anknytning till förtroendeuppdrag inom välfärdsområdet, kommunen eller motsvarande ersätts dock resorna i första hand enligt resoreglerna eller ersättningspraxisen för verksamheten i fråga.

Antalet beviljade tilläggsresor jämte motivering antecknas i beslutet om färdtjänsten.

3.2.1.1. Rätt att dela in resorna

Ordnandet av färdtjänstresorna fastställs varje månad.

Genom tjänsteinnehavarens individuella bedömning kan en person med funktionsnedsättning av motiverad och speciell orsak beviljas rätt att dela in de färdtjänstresor som beviljats hen inom en period på fyra månader. Rätten att dela färdtjänstresor ansöks från funktionshindersservicen.

Rätten att dela upp resor jämte motivering antecknas i klientens servicebeslut. Servicebeslut enligt klientens ansökan kan vara i kraft en viss tid eller tills vidare.

3.2.2. Nödvändiga resor i anknytning till arbete och studier

En person med grav funktionsnedsättning har rätt att få det nödvändiga antalet arbets- och studieresor enligt klientens nödvändiga behov. Vid ansökan om tjänsten ska ett intyg över arbetet eller studierna bifogas.

Med arbetsresa avses i allmänhet en resa från hemmet till arbetet och tillbaka hem. Med arbete avses utöver arbete som grundar sig på ett anställningsförhållande även företagsverksamhet. Färdtjänst beviljas normalt för två enkelresor per arbetsdag, om det inte finns särskilda skäl för att bevilja fler resor. I klientens servicebeslut tar man hänsyn till kraven i så kallat mobilt arbete. Arbetsdagen kan börja eller sluta på olika platser olika dagar, beroende på arbetets karaktär. Färdtjänsten kan användas för arbetsresor endast i enlighet med servicebeslutet, till platser som nämns i beslutet. Arbetsrelaterade resor som sker under arbetstid ersätts av arbetsgivaren.

Med studieresa avses i allmänhet en resa från hemmet till studieplatsen och hem igen, dock med hänsyn till varierande studieplatser. För nödvändiga resor till studier beviljas färdtjänst i allmänhet för två enkelresor per studiedag. Med studier avses studier efter den grundläggande utbildningen som syftar till en examen eller att uppnå en yrkeskvalifikation eller att stärka yrkesfärdigheten för en person med svår funktionsnedsättning, samt samtidigt förbättra hens möjligheter till anställning och trygga hens egen försörjning.

3.3. Reseområde för resor som beviljas enligt handikappservicelagen

Resor i anknytning till det dagliga livet kan göras i den egna boendekommunen och i de funktionella närkommunerna. De reseområden där klienten kan röra sig med hjälp av färdtjänst enligt handikappservicelagen fastställs på basis av klientens boendekommun enligt följande:

Klientens hemkommun	Reseområde enligt hemkommunen
Askola	Askola, Mörskom, Mäntsälä, Pukkila, Borgnäs, Borgå
Lapträsk	Lapträsk, Itis, Kouvola, Lovisa, Mörskom, Orimattila och som funktionell närkommun dessutom Borgå
Lovisa	Lovisa, Kouvola, Lapträsk, Mörskom, Borgå, Pyttis, och som funktionell närkommun dessutom Kotka
Mörskom	Mörskom, Askola, Pukkila, Orimattila, Lapträsk, Lovisa och som funktionell närkommun dessutom Borgå eller Lahtis
Borgå	Borgå, Askola, Sibbo, Mörskom, Borgnäs, Lovisa
Pukkila	Pukkila, Askola, Orimattila, Mörskom, Mäntsälä och som funktionell närkommun dessutom Borgå eller Lahtis
Sibbo	Sibbo, Helsingfors, Kervo, Vanda, Borgå, Tusby, Träskända, Borgnäs, Mäntsälä

När det gäller resor utanför reseområdet används tillgängliga kollektiva transportmedel i första hand.

Funktionella närkommuner och reseområde kan fastställas på ett sätt som avviker från det ovan nämnda genom tjänsteinnehavarens individuella bedömning. Vid bedömningen beaktas rimligheten i färdtjänsterna, resans längd och det individuella behovet att röra sig för personen med funktionsnedsättning. Ett avvikande reseområde kan till exempel fastställas om det i närområdena inte finns tillgång till tjänster som klienten nödvändigtvis behöver.

En klient med svår funktionsnedsättning som bor utanför sin hemkommun på grund av heltidsstudier har rätt att använda färdtjänsten för ärende- och fritidsresor på studieorten.

Arbets- eller studieresor ordnas i regel inom den egna boendekommunens område och till närkommunerna. En enkel resa på högst 80 km kan i regel betraktas som arbets- eller studieresa. Detta grundar sig på pendlingsregionen enligt § 9 i lagen om ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice(1379/2021).

Reseområdet för färdtjänstresor som beviljas med stöd av handikappservicelagen antecknas jämte motivering i klientens beslut om färdtjänst.

3.4. Ersättning för resor av engångskaraktär utanför reseområdet

När det gäller resor utanför färdtjänstens reseområde används tillgängliga kollektiva transportmedel i första hand. För en klient som får färdtjänst enligt handikappservicelagen kan det fastställas ett avvikande reseområde för färdtjänstresorna. Förfarandet för beviljande av detta beskrivs ovan i kapitel 3.3.

En klient som får färdtjänst enligt handikappservicelagen kan enligt tjänsteinnehavarens individuella bedömning av speciella och motiverade orsaker beviljas nödvändiga resor av engångskaraktär som går utanför färdtjänstens reseområde. En förutsättning för att en sådan resa ska beviljas är att det individuella behovet av att röra sig på grund livssituationen, skadan eller sjukdomen hos personen med funktionsnedsättning kräver en resa. Vid bedömningen av om resan ska beviljas beaktas dessutom rimligheten av färdtjänsten och resans längd. En sådan resa av engångskaraktär utanför reseområdet kan till exempel vara ett besök hos en nära anhörig vid vård i livets slutskede eller en resa till en nära anhörigs begravning.

Om ersättning inte beviljas för en resa av engångsnatur som går utanför färdtjänstens reseområde, kan klienten använda den färdtjänstresa som beviljats hen och resa till kanten av sitt eget reseområde och fortsätta därifrån på egen bekostnad till sin destination.

3.5. Följeslagarservice i anknytning till färdtjänst enligt handikappservicelagen

Välfärdsområdet ska vid behov ordna följeslagarservice i anknytning till färdtjänsten för personer med grav funktionsnedsättning. Syftet med den följeslagarservice som avses i 8 § 2 mom. i handikappservicelagen är att möjliggöra användningen av färdtjänst. En följeslagare kan till exempel behövas för att klienten ska kunna röra sig tryggt eller för användningen av hjälpmedel under resan.

Behovet av följeslagarservice enligt handikappservicelagen bedöms individuellt. Följeslagarservice enligt handikappservicelagen kan beviljas en klient som vid resans början, under resan och i slutet av resan nödvändigtvis behöver hjälp av en annan person. Vid bedömningen av nödvändighet beaktas bland annat möjligheten till sedvanlig taxiförarassistans i

färdtjänsten (kapitel 4.1) och taxiförarens följeslagarservice som beviljas som specialrättighet (kapitel 4.3).

Följeslagarservicen enligt handikappservicelagen ordnas enligt klientens individuella behov. Till exempel en anhörig, en närstående, en handledare för boendeenheten eller en personlig assistent kan fungera som följeslagare. En person som själv behöver taxiförarens hjälp för att förflytta sig kan i regel inte fungera som följeslagare, då är det fråga om kombinerad grupptransport.

Följeslagaren ska följa med från samma adress eller längs rutten utan behov av att avvika från rutten. Klienten ska vid beställning av transport ange den exakta adressen där följeslagaren hämtas.

Följeslagarservicen är avgiftsfri för färdtjänstens klienter. Följeslagaren har rätt att resa avgiftsfritt med den hjälpbehövande (se kapitel 5.1).

3.6. Färdtjänst och ekonomiska stödåtgärder enligt handikappservicelagen

Enligt 9 § i handikappservicelagen kan en klient som ekonomisk stödåtgärd beviljas ersättning bland annat för anskaffning av redskap, maskiner och anordningar som behövs för att klara av de dagliga funktionerna eller för nödvändiga ändringsarbeten på redskap, maskiner eller anordningar av standardmodell till följd av handikappet. De ekonomiska stödåtgärder som avses i 9 § i handikappservicelagen ordnas i den omfattning som välfärdsområdet reserverat för dem.

Beviljandet av en ekonomisk stödåtgärd som stöder rörelseförmågan hos en person med funktionsnedsättning eller återbäringen av bilskatten utgör inget hinder för beviljande av färdtjänst enligt handikappservicelagen.

Vid beviljande av färdtjänst beaktas dock en ekonomisk stödåtgärd som stöder rörlighet eller återbäring av bilskatt som beviljats en person med funktionsnedsättning. Personens individuella behov av färdtjänster, rimliga färdtjänster och antalet nödvändiga färdtjänstresor bedöms som en helhet.

Klienten kan beviljas ett mindre antal färdtjänstresor i anknytning till arbete, studier eller normalt liv, om klientens individuella behov av att röra sig tillgodoses med hjälp av ett eget fordon och ett mindre antal resor. En förutsättning är dessutom att antalet färdtjänster inte begränsar klientens rörlighet och att klienten när hen rör sig har tillgång till ett fordon för vars anskaffning hen har fått ekonomiskt stöd eller återbäring av bilskatt enligt handikappservicelagen.

3.7. Transporter i anknytning till specialomsorgen

Service enligt handikappservicelagen är primär i förhållande till tjänster inom specialomsorgen enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977), när servicen enligt handikappservicelagen är tillräcklig och lämplig med hänsyn till klientens behov och även i övrigt är förenlig med klientens intressen.

Om tjänster inom specialomsorgen anordnas för klienten, har hen rätt till transporter som är nödvändiga för att få specialomsorg, till exempel till arbets- och dagverksamhet, daghem eller kortvarig vård. Specialomsorgens tjänster och tillhörande transporter registreras i programmet

för specialomsorg som görs för klienten. Specialomsorgen grundar sig på lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. Specialomsorgens resor är avgiftsfria för klienten. Ingen självrisk debiteras för dem.

4. Beviljande av särskilda rättigheter i anknytning till färdtjänsten

En klient som får färdtjänst enligt socialvårdslagen eller handikappservicelagen kan beviljas de särskilda rättigheter som fastställs i detta kapitel av motiverad orsak på grund av klientens individuella behov. En sådan orsak kan till exempel vara att klienten behöver assistans i samband med resan, som avviker från den vanliga assistansen som färdtjänsten omfattar.

Vanlig assistans som färdtjänsten omfattar är att föraren vid behov hjälper resenären och säkerställer att resenären stiger på, reser och stiger av tryggt. Vid behov ska föraren hämta resenären och bagaget från objektet samt följa passageraren och ta bagaget fram till resmålet på ett tryggt sätt. Det är förarens uppgift att hjälpa till med att lasta in och ur vanligt bagage som resenären har med sig. Vid behov ska föraren hjälpa resenären att bära bagaget ända till destinationen.

Syftet med beviljandet av särskilda rättigheter är att klienten med hjälp av dem ska kunna använda den färdtjänst som beviljats hen på ett jämlikt sätt. Klienten kan ansöka om särskilda rättigheter till exempel med en skriftlig ansökan. Rätten till en särskild rättighet bedöms vid bedömningen av servicebehovet.

En beviljad särskild rättighet antecknas jämte motivering i klientens beslut om färdtjänst. Rättigheten som beviljats klienten antecknas dessutom i klientens färdtjänstprofil.

4.1. Rätt till taxiförarens följeslagarservice

Klienten kan beviljas rätt till taxiförarens följeslagarservice, om klienten nödvändigtvis behöver följeslagarservice av föraren för att komma in i bilen från avreseplatsen och komma ut ur bilen till destinationen. Följeslagarservicen är avsedd för resenärer vars behov av hjälp i huvudsak hänförs till andra funktionsnedsättningar än rörelsehinder. Klientens behov av hjälp kan till exempel vara förknippat med en synskada eller någon annan sensorisk funktionsnedsättning, svårigheter att uppfatta eller en utvecklingsstörning. I taxiförarens följeslagarservice ingår att föraren hjälper klienten från avreseplatsen inomhus till bilen och följer klienten från bilen till destinationen inomhus.

4.2. Rätt till ett tillgängligt fordon och assistanstjänst

Klienten kan beviljas rätt att använda ett tillgängligt fordon (s.k. rätt till rullstolstaxi) om hen på grund av skada eller sjukdom inte kan använda en vanlig taxi.

En klient som beviljats rätt att använda ett tillgängligt fordon beviljas samtidigt rätt till assistanstjänst. Klienten använder i allmänhet ett hjälpmedel för att röra sig, såsom en rullstol eller rollator. I assistanstjänsten ingår att föraren hjälper klienten från avreseplatsen inomhus till bilen och följer klienten från bilen till destinationen inomhus.

Klienten beviljas dubbel assistanstjänst, om klientens assistans förutsätter trappklättring. Förutsättningen är trappklättring i minst fyra (4) steg.

4.3. Rätt till assistans i resekedjan

Klienten kan beviljas rätt till assistans i resekedjan, om klienten nödvändigtvis behöver taxiförarens hjälp för att förflytta sig från taxin till nästa färdmedel. Assistans i resekedjan är

avsedd för klienter vars behov av hjälp är förknippat med rörelsehinder eller andra funktionsnedsättningar. Klienten kan beviljas assistans i resekedjan 1–4 gånger i månaden.

Föraren ska följa en resenär med rätt att få assistans från fordonet till klientens nästa färdmedel i resekedjan till hans egen plats eller till terminalens mötesplats i enlighet med reseinformationen.

4.4. Rätt till taxiförarens ärendehjälp

Klienten kan beviljas rätt till taxiförarens ärendehjälp om klienten nödvändigtvis behöver hjälp av en annan person med att uträtta ärenden på grund av rörelsehinder eller andra funktionsnedsättningar. Förarens ärendehjälp är avsedd att hjälpa klienten att uträtta ärenden som gäller anskaffning av matvaror eller andra dagligvaror. Varaktigheten för ärendehjälpen som beviljas klienten är 15, 30, 45 eller 60 minuter.

4.5. Rätt till ordinarie taxi

Klienten kan beviljas rätt till en eller flera ordinarietaxibilar eller ordinarietaxiförare, om klienten på grund av sitt hälsotillstånd, sin skada, sin sjukdom eller någon annan motsvarande särskild orsak inte kan resa med en annan förare än en ordinarie förare som är bekant för hen. Särskilda orsaker för beviljande av ordinarie taxi kan vara till exempel

- allvarligt beteendeproblem som förutsätter en bekant förare
- allvarlig fobi som förutsätter en bekant förare
- allvarliga kommunikationsproblem relaterade till skadan eller sjukdomen som gör det svårt för klienten att uttrycka sina önskemål verbalt, och klienten reser ensam och behöver en bekant förare som förstår hans kommunikation
- klientens individuella behov och situation kräver särskild kompetens av föraren under transporten, till exempel vid assistans och om assistansen görs på fel sätt kan det orsaka skada för klienten
- klienten har en ledarhund
- något annat särskilt hälsoskäl.

Andra transporter får kombineras med ordinarie taxiresor, om inte kombinerad uttryckligen är förbjuden.

När klienten har beviljats rätt till ordinarie taxi, väljer klienten tjänsteleverantör för sin ordinarie taxi bland de tjänsteleverantörer som valts ut i upphandlingen. Klienten ska i första hand välja en bil med förmedlingsområde i klientens hemkommun. Klienten kan i andra hand välja en bil vars hemort för förmedlingsområdet är den geografiskt närmaste kommunen till klientens hemkommun.

4.6. Rätt att resa ensam

Klienten kan beviljas rätt att resa ensam (förbud att kombinera resor), om klienten har en acceptabel orsak som baserar sig på funktionsförmågan eller hälsotillståndet eller på resornas exceptionella karaktär, och en kombination av transporterna skulle äventyra ordnandet av klientens individuella behov av rörlighet eller hans intresse.

Särskilda orsaker för beviljande av rätt att resa ensam kan vara till exempel

- allvarligt beteendeproblem som förhindrar resor med andra passagerare
- allvarlig fobi som förhindrar resor med andra passagerare
- särskild hälsoorsak, såsom särskild infektionskänslighet eller psykisk sjukdom.

Transporterna för en klient som har fått rätt att resa ensam kombineras inte med sådan transporter där det finns andra resenärer. Rätten att resa ensam kan gälla alla typer av resor för klienten eller endast en typ av resa, såsom arbetsresor.

De resenärsgupper som är helt befriade från kombinerad beskrivs nedan i kapitel 5.4.

5. Användning av färdtjänstresor och självrisker

5.1. Enkel resa

Färdtjänstresor enligt socialvårdslagen eller handikappservicelagen som beviljas klienten är enkla resor. Enkel resa innebär en resa som börjar vid avreseplatsen enligt klientens beställning och där klienten stiger i bilen och slutar vid slutdestinationen enligt beställningen, där klienten stiger ur bilen.

En enkel resa börjar och slutar på olika adresser. En returresa hem eller att fortsätta resan från en ärendedestination till en annan, är en ny enkel resa. Ärendetiden, såsom butiksbesök, ingår inte i tur- eller returresan.

En enkel resa kan även vara en kombinerad resa, där klienter hämtas från olika adresser och lämnas på olika adresser.

5.2. Stopp och avvikelse

En klient som får färdtjänst enligt socialvårdslagen eller handikappservicelagen har rätt att stanna och avvika från rutten i liten utsträckning under en enkel färdtjänstresa. Ett nödvändigt stopp på upp till femton (15) minuter längs rutten är möjligt vid behov. Som rimlig avvikelse betraktas en avvikelse på högst cirka 2 000 meter från den direkta rutten för att göra ett stopp. Stoppet och avvikelsen från rutten i liten utsträckning som detta kräver kan till exempel vara hämtning av post från postlådan, ärende vid bankautomat eller att föra ett brev till postlådan för utgående post.

En vårdnadshavare eller en annan person man kommit överens om har rätt att stanna för att lämna eller hämta ett barn från dagvårdsplatsen. Rätten att stanna för att lämna barnet till dagvården antecknas i klientens beslut om färdtjänst.

Stoppet ska meddelas på förhand vid beställningen av resan och samtidigt ska klienten ange adressen för platsen där man stannar. Om man stannar för att uträtta ärenden under en längre tid till exempel vid ett apotek, en butik eller en bank, avbryter man enkelresan och returresan är en ny färdtjänstresa.

Av speciella och motiverade orsaker på grund av klientens särskilda behov kan stoppet vara längre än femton (15) minuter. En särskild orsak kan till exempel vara att klientens rörlighet eller utförande av ärenden är ovanligt långsamma eller tidskrävande på grund av funktionsnedsättning eller jämförbar orsak. Rätten till ett längre stopp antecknas jämte motivering i klientens beslut om färdtjänst.

5.3. Följeslagare, andra personer som reser med klienten samt bagage

Högst tre (3) andra personer kan resa med klienten.

En klient som får färdtjänst enligt socialvårdslagen eller handikappservicelagen kan ha med sig en (1) person som reser som följeslagare, såsom en familjemedlem, en personlig assistent eller en följeslagare enligt handikappservicelagen (kapitel 3.4). Om klienten behöver flera följeslagare under resan nämns detta i hens servicebeslut. Klienten kan dessutom ha med sig en tolk. Klienten ska vid beställningen av resan meddela följeslagare, assistenter eller tolk som eventuellt reser med hen.

Till exempel en familjemedlem får även resa med klienten om de har samma avfärdsadress och destination. Klienten ska vid beställningen av resan meddela eventuella extra resenärer.

Resenären får ha med sig vanliga varor som ska transporteras på resan. Dessa är till exempel shoppingväska, resväska, barnvagn och motsvarande. Transport av stora varor, såsom stora hushållsapparater eller möbler, ingår inte i färdtjänsten.

Resenären kan ha med sig hjälpmedel eller liknande som är nödvändiga på grund av sjukdom eller skada, såsom rollator, rullstol, syrgasflaska eller ledar- eller assistanshund. Klienten ska vid beställningen av resan meddela att hen har med sig hjälpmedel, så att beställningscentralen kan anvisa ett fordon för resan som är lämpligt för klienten.

5.4. Debitering och betalning av självrisk för färdtjänstresor

För tjänster som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen och handikappservicelagen debiteras en självrisk som inom Östra Nylands välfärdsområde baserar sig på den regionala myndighetens klientavgiftsbeslut. Självriskandelen för färdtjänsten motsvarar den avgift för kollektivtrafik som finns tillgänglig i området eller någon annan motsvarande skälig avgift. Självriskandelarna fastställs genom att använda de aktuella priserna på kollektivtrafikbiljetterna.

Självrisk debiteras inte för kombinerade resor, resor inom specialomsorgen, för frontveteraner eller krigsinvalid. En person som reser som följeslagare, tolk eller annan extra resenär, såsom en familjemedlem, har rätt att resa med klienten utan kostnad. Klientens minderåriga barn får resa med klienten utan kostnad.

Klientavgifterna för **arbetsresor** fastställs individuellt. I regel är klientavgiften för en daglig arbetsresa lika stor som avgiften för en resa av motsvarande längd och för antalet resor i kollektivtrafiken, till exempel en biljett för 30 dagar.

Klientavgiften för **resor till studier** motsvarar självriskandelen för skolrestödet som FPA beviljar för resor som är längre än sju kilometer. Klientavgiften för resor som är kortare än sju kilometer är lika stor som avgiften för en motsvarande lång resa och antalet resor i kollektivtrafiken, till exempel en 30 dagars biljett med ungdomsrabatt. Klientavgiften debiteras inte för resor till studier på andra stadiet om resorna är längre än sju kilometer, om klienten är född 2004 eller senare och klientens grundläggande utbildning har upphört 2021 eller senare.

Välfärdsområdet fakturerar klienten i efterhand för färdtjänstens självriskandelar enligt de uppgifter som erhållits från färdtjänstens beställningssystem. Fakturan skickas när beloppet av

självriskandelen har blivit 20 euro. Om gränsen på 20 euro inte nås under kalenderåret faktureras de ackumulerade självriskandelarna i alla fall vid årets slut.

Klienten har rätt att ansöka om hävning eller sänkning av självrisken enligt § 11 i lagen om klientavgifter. Avgiften får hävas eller sänkas i den mån debiteringen av avgiften äventyrar personens eller familjens förutsättningar till utkomst, eller uppfyllandet av personens lagstadgade underhållsskyldighet, eller om det är motiverat med hänsyn till omsorgsaspekter.

Ett beslut fattas för klienten om att slopa eller sänka självriskandelen, och uppgiften om den slopade eller sänkta självrisken antecknas dessutom i klientprofilen. Ekonomidirektören i Östra Nylands välfärdsområde beslutar om slopande eller sänkning av klientavgifterna (självrisken). Beslutet gäller högst sex (6) månader.

Om klientens resa går utanför reseområdet kommer klienten överens med föraren om kostnaderna för den överskridande resan. Klienten betalar själv föraren för den resa som går utanför reseområdet. Klienten kan beviljas resor som överskrider reseområdet enligt individuell bedömning.

5.5. Beställning av färdtjänstresa

I välfärdsområdet används en beställningscentral för färdtjänsten, som ansvarar för beställnings- och rådgivningstjänster, förmedling av resor, rutter och kombinerad samt rådgivning och handledning för bilisterna i anknytning till transporter enligt socialvårdslagen och handikappservicelagen. Beställningscentralens uppgift är att i realtid övervaka att de beställda transporterna genomförs på ett ändamålsenligt sätt och vid behov att ordna om dem.

De uppgifter om klienten som behövs för att färdtjänsten ska kunna genomföras lagras i beställningscentralens klientprofil. Dessa är till exempel personuppgifter, specialbehov avseende transporten samt uppgifter som rör transportbeslutet. Uppgifterna uppdateras när klientens servicebehov eller andra uppgifter ändras.

Beställningscentralens servicetid är kl. 7–21. Under denna tid tar beställningscentralen emot transportbeställningar per telefon samt elektroniska transportbeställningar, och betjänar på ett övergripande sätt. Beställningscentralen förmedlar transportbeställningar som gjorts före kl. 21 så att de genomförs enligt beställningarna och inom tiderna i förhandsbeställningen.

Nattetid kl. 21–7 har beställningscentralen begränsad telefonservice. Den begränsade telefonservicen är avsedd för brådskande situationer och oförutsedda beställningar av returreSOR och liknande. Beställningscentralen tar inte emot förhandsbeställningar och har inte allmän rådgivning på natten.

Klienten eller personen som sköter ärenden för klientens räkning gör transportbeställningen till beställningscentralen enligt välfärdsområdets separata klientanvisning. En person som uträttar ärenden för klientens räkning kan vara en anhörig eller närstående till klienten. En taxiförare som utför färdtjänst på basis av ett avtal inom välfärdsområdet anses inte vara en sådan person, undantag klienter som har rätt till ordinarie taxi. Klienter som har rätt till ordinarie taxi beställer transporten via chauffören, som meddelar beställningen vidare till beställningscentral. Alla transporter ska beställas via beställningscentralen. Färdtjänstresorna beställs från beställningscentralen genom att ringa, skicka sms, e-post eller via en applikation.

Vid beställning ska klienten uppge hämtnings- och destinationsadresser, eventuellt behov av stopp, följeslagare och antalet andra medresande personer samt övriga uppgifter som behövs för

att resan ska kunna genomföras. Vid beställning ska även medföljande hjälpmedel, ledar- eller assistenthund eller annat behov av assistans meddelas.

Transportbeställningarna är i regel förhandsbeställningar som ska göras senast 60 minuter före resan börjar.

Klienten kan ange en hämtnings- eller ankomsttid för transportbeställningen, men inte båda. Beställningscentralen följer tiden med 15 minuters noggrannhet. Transporten kan vara framme vid destinationen högst 15 minuter före utsatt tid.

Klienten kan beställa regelbundna resor på en gång i förväg för den innevarande kalendermånaden och för följande månad.

Klienten har rätt till fyra (4) snabbbeställningar per månad. Beställningscentralen förmedlar snabbbeställningarna genast och transporten anländer när ett lämpligt fordon har hittats.

Klienten får kvittering från beställningscentralen på att beställningen gått fram. Den exakta tidpunkten för hämtning eller avfärd anges till klienten per textmeddelande när bilen närmar sig. Klienten ska vara klar vid avfärdsplatsen fem (5) minuter före avtalad tid.

Resan utförs enligt klientens beställning och uppgifterna i rutt- och klientprofilen som beställningscentralen tillhandahåller. Klienten verifierar vid behov sin reserätt med namnet.

Klienter vars hemkommun är Mörskom eller Pukkila beställer färdtjänstresor enligt en separat klientanvisning och klienterna övergår vid en senare tidpunkt till den gemensamma beställningspraxis som beskrivs i detta kapitel. Valfärdsområdet informerar och ger klienterna anvisningar om ändringar i beställningspraxis.

5.6. Kombinerade färdtjänstresor

En kombinerad resa är en resa där flera av färdtjänstens klienter åker i samma transportfordon. Klienterna kan stiga på och stiga av skjutsen längs rutten.

Beställningscentralen kombinerar i mån av möjlighet flera passagerare i samma skjuts. Till exempel kan man kombinera resor till studier, dagverksamhet, gemensamma evenemang samt andra resor i samma riktning och vid samma tidpunkt. Klienten själv samt ordinarie taxichaufför enligt klientens begäran kan be att resan kombineras.

Den individuella resetiden får öka med högst 30 minuter under en enkel resa när resan kombineras.

Klienternas specialbehov beaktas när resorna kombineras. Enskilda klienters resor kan kombineras till samtransporter, om klienten inte har beviljats rätt att resa ensam som beskrivs i kapitel 4.6. Dessutom kombineras inte resor för följande typer av resor och klientgrupper:

1. Ensamresande minderåriga när det är fråga om en ärende- eller rekreationsresa
2. Klienten har med sig en ledarhund på resan
3. Klienten har med sig i antals- eller storleksmässigt sådana hjälpmedel vars lastande av och på är mycket tidskrävande

5.7. Avbokning av färdtjänstresa och avdrag av en resa som inte avbokats

Klienten ska avboka beställd transport senast 60 minuter före avtalad hämtningstid. Avbokning görs genom att meddela detta till beställningscentralen.

Om klienten inte avbokar resan i tid avdras en (1) resa av hens resterande resor. Självrisken debiteras dock inte.

Av giltigt anledning kan resan avbokas senare än 60 minuter före resan utan att en (1) färdtjänstresa dras av för klienten. En giltig anledning anses vara till exempel akut sjukdom eller annan allvarlig anledning som klienten inte själv kunnat påverka.

Om den beställda transporten är försenad i mer än 15 minuter har klienten rätt att avboka beställningen utan att en färdtjänstresa dras av.

Klienten har rätt att delge välfärdsområdet ett ärende som gäller förlust av färdtjänstresa för bedömning. Klienten har även om hen vill möjlighet att delge behörig förvaltningsdomstol ett ärende, som gäller förlust av färdtjänstresa, som förvaltningsstvemål för prövning.

5.8. Iakttagande av anvisningar om användningen av servicen

Service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen och färdtjänst enligt handikappservicelagen ska användas i enlighet med denna anvisning, klientanvisningar och andra anvisningar som välfärdsområdet ger.

Färdtjänst som beviljats enligt socialvårdslagen eller handikappservicelagen får inte användas för sjukhus-, hälsocentrals-, rehabiliteringsresor eller andra resor för vilka klienten kan få ersättning från FPA eller för sådana resor som ersätts enligt någon annan lag.

Välfärdsområdet övervakar att lagstiftningen och anvisningarna om tjänsterna följs med hjälp av de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen. Om man upptäcker att tjänster används som strider mot anvisningarna, gör välfärdsområdet i regel först en anmärkning till klienten. Vid allvarliga förseelser och om användningen i strid med anvisningarna fortsätter kan välfärdsområdet återkräva de faktiska resekostnaderna av klienten.

Upprepat missbruk av färdtjänsten kan leda till att sättet att genomföra tjänsten ändras så att de färdtjänstresor som klienten beviljats i fortsättningen ersätts för klienten i efterhand på basis av kvitton. Då fattas ett skriftligt, motiverat och överklagbart beslut om det nya genomförandesättet för klienten.

5.9. Klientrespons

Klienten har möjlighet att ge respons på tjänsten till beställningscentralen, som är mottagare av klient- och bilistrespons samt är samordnare av behandlingen. Man kan ge klientrespons på beställningscentralens service och transporter per e-post. Beställningscentralen sparar responsen och behandlar den vid behov tillsammans med välfärdsområdet.

Klienten har också möjlighet att ge respons på färdtjänsten i välfärdsområdet enligt socialvårdslagen eller handikappservicelagen per telefon och e-post samt till den beslutsfattande arbetstagaren.

För service som stöder rörligheten har det inrättats ett klientråd. Till klientrådet har valts medlemmar från Östra Nylands äldre rådet och från rådet för personer med funktionsnedsättning. Klientrådets uppgift är att tillsammans med Östra Nylands välfärdsområde följa upp och utveckla kvaliteten på service som stöder rörlighet.

5.10. Störningar i färdtjänsten

Om skjutsen inte anländer inom 15 minuter från beställningstidpunkten ska kunden kontakta beställningscentralen på nytt.

Inköp som sker förbi beställningscentralen är inte konkurrensutsatta. Taxisystemet har ändrats år 2017, vilket inverkar på anskaffningen av färdtjänst enligt socialvårds- och handikappservicelagen. Det går inte att beställa skjuts utanför systemet. Lagstiftningen förutsätter konkurrensutsättning av färdtjänsten.

6. Ansökan om service och beslutsfattande

6.1. Serviceansökan

Service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen, inklusive färdtjänst, söks hos tjänster för personer i arbetsför ålder och äldre i Östra Nylands välfärdsområde. Färdtjänst enligt handikappservicelagen söks hos tjänsterna för personer med funktionsnedsättning i Östra Nylands välfärdsområde.

Ansökan görs av den sökande själv, en av hen befullmäktigad person eller hans lagliga representant. Ansökan kan anhängiggöras genom skriftlig ansökan eller muntligen. Behovet av service eller särskild rättighet kan också framkomma i samband med att klienten tar övrig kontakt, vid bedömningen av servicebehovet eller när klient- eller serviceplanen utarbetas.

Till ansökan om färdtjänst **enligt socialvårdslagen** ska bifogas en uppdaterad utredning om den sökandes och makans/makens/sambons inkomster och förmögenhet. Bilagan behövs inte om denna information redan är tillgänglig för beslutsfattaren och det inte har skett några ändringar i den.

Till ansökan om färdtjänst **enligt handikappservicelagen** ska bifogas ett uppdaterat utlåtande eller någon annan motsvarande utredning som skrivits av en läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården eller socialvården och av vilken framgår den sökandes rörelse- och/eller funktionsförmåga och minskningen av den. Av utlåtandet ska det framgå hur långvarig skadan eller sjukdomen är och på vilket sätt de påverkar möjligheten att använda kollektivtrafiken. Längden på en långvarig skada eller sjukdom innebär i regel en betydande minskning av funktionsförmågan som pågått i minst ett år. Den sökande svarar för kostnaderna för utlåtandena. Bilagorna behövs inte om denna information redan är tillgänglig för beslutsfattaren och det inte har skett några ändringar i den.

Om ansökan är bristfällig ber handläggaren den sökande om en tilläggsutredning och ger den sökande en rimlig tidsfrist för att lämna in den. I begäran om tilläggsutredning specificeras vid behov vilka frågor den sökande behöver ge tilläggsutredning om.

6.2. Bedömning av servicebehovet och klientplan

Personen har rätt att få en bedömning av servicebehovet, om det inte är uppenbart onödigt att göra bedömningen till exempel av den anledningen att den föregående bedömningen av servicebehovet har gjorts nyligen och det inte har skett några förändringar i klientens förhållanden. Vid bedömningen av servicebehovet iaktas socialvårdslagen samt handikappservicelagen och äldreomsorgslagen när de är tillämpliga.

Bedömningen av servicebehovet ska inledas utan dröjsmål och slutföras utan obefogat dröjsmål. Bedömningen av servicebehovet inleds senast den sjunde vardagen efter att klienten, hans anhöriga, närstående eller lagliga representant har tagit kontakt, om

- personen ansöker om färdtjänst enligt handikappservicelagen
- personen är över 75 år eller
- personen får det högsta vårdbidraget enligt 9 § 3 mom. 3 punkten i lagen om handikappförmåner (570/2007).

Bedömningen av servicebehovet ska vara färdig senast tre månader efter att ärendet har blivit anhängigt. Ärendet anhängiggörs på ansökan av personen eller när en arbetstagare inom socialvården i välfärdsområdet på annat sätt i sitt arbete fått kännedom om en person som eventuellt är i behov av socialservice.

Bedömningen av servicebehovet görs av den arbetstagare som ansvarar för klientens funktionshindersservice. För bedömningen av servicebehovet för barn som behöver särskilt stöd och andra personer som behöver särskilt stöd svarar en socialarbetare i tjänsteförhållande.

Bedömningen av servicebehovet görs i samarbete med klienten och vid behov med klientens anhöriga och närstående samt andra aktörer. Bedömningen görs i den omfattning som klientens livssituation förutsätter och den kan grunda sig på bland annat följande utredningar:

- hembesök eller annat personligt möte med klienten
- beträffande färdtjänst enligt handikappservicelagen läkarutlåtande eller **ett utlåtande som är skrivet av en professionell inom hälso- eller socialvården, eller en liknande redogörelse, som visar sökandens rörlighet och/eller funktionsförmåga och dess minskning.**
- beträffande färdtjänst enligt socialvårdslagen utredning om den sökandes ekonomiska situation
- andra utredningar, såsom utredning eller utlåtande av en fysio- eller ergoterapeut
- en provresa med kollektivtrafik kan göras, om klienten har ansökt om färdtjänst enligt handikappservicelagen.

Den anställda uppskattar hur omfattande utredning som behövs i varje enskilt fall. En klient inom socialvården är enligt 12 § i lagen om klientens ställning och rättigheter skyldig att lämna all information som behövs för att ordna och genomföra tjänsten.

När behovet av service som stöder rörligheten enligt socialvårdslagen utreds, bedöms om den sökande har en sjukdom, skada eller någon annan motsvarande orsak som minskar funktionsförmågan och om den sökande självständigt kan använda kollektivtrafikmedel. Dessutom bedöms om den sökande har möjlighet att använda kollektivtrafik (till exempel låggolvsbussar) och servicelinjer som kompletterar dem. Vid beviljandet av tjänsten beaktas den sökandes ekonomiska situation (se kapitel 2.2.2.1).

Vid utredningen av behov av färdtjänst enligt handikappservicelagen bedöms om den sökande har särskilda svårigheter i rörligheten, och om den sökande har möjlighet att använda kollektivtrafik (till exempel låggolvsbussar) och servicelinjer som kompletterar dem. Även den sökandes förmåga att använda kollektivtrafik med följeslagare eller personlig assistent beaktas.

Om klienten kan använda kollektivtrafik med en personlig assistent, ska ett tillräckligt antal timmar beaktas för assistenten. Dessutom beaktas den olägenhet som följer av funktionsnedsättningen på grund av sjukdom eller skada i förhållande till exempelvis årstiderna (t.ex. färdtjänst på vintern) och tiderna på dygnet (t.ex. i skymningen och möjligheter för personer med synskada att röra sig).

Med klientplanen kompletteras den bedömning av klientens servicebehov som gjorts, om det inte är uppenbart onödigt att utarbeta en klientplan till exempel av den anledningen att bedömningen av servicebehovet är en tillräcklig stödform för utredningen av klientens situation och det fortsatta arbetet. Klientplanen utarbetas individuellt och i den omfattning som klientens livssituation förutsätter. Planen utarbetas i samarbete med klienten och vid behov med klientens anhöriga och närstående samt andra aktörer. Klientplanen ska granskas vid behov.

Vid bedömningen av servicebehovet och utarbetandet av klientplanen ska bestämmelserna i socialvårdslagen, lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2002, klientlagen) och andra tillämpliga lagar iakttas. För personer med funktionsnedsättning ska dessutom bestämmelserna i handikappservice lagen iakttas och för äldre personer även bestämmelserna i lagen om stödande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012, äldreomsorgslagen).

6.3. Hörande och beslut om service

Klienten och andra berörda parter hörs i enlighet med 34–36 § i förvaltningslagen innan beslut fattas, om det inte finns någon lagstadgad grund för att inte höra klienten eller de övriga parterna. Vid hörandet sänds ett brev om hörandet till klienten, där syftet med hörandet meddelas och det specificeras vilka frågor som ska utredas. För hörandet reserveras en tidsfrist och i brevet ges anvisningar om hur klienten kan begära tilläggstid. Klienten och andra berörda parter skickas även de handlingar som är föremål för hörandet eller ges på annat sätt tillfälle att ta del av dem. Hörandet kan ske muntligt, om ett skriftligt hörande medför oskäliga svårigheter för den berörda parten.

Beslutet om service fattas av en tjänsteinnehavare inom välfärdsområdet. Klienten får ett skriftligt beslut på sin ansökan med motiveringar och anvisningar för sökande av ändring. Servicen beviljas i princip från början av ansökningsmånaden. Om klienten får ett positivt beslut om färdtjänsten, kan hen på basis av taxikvitton få ersättning i efterhand för de resor som beslutet gäller från och med början av ansökningsmånaden. Självriskandelarna dras av ersättningen.

Den maximala tiden för beslutsfattandet är tre (3) månader från det att ärendet har blivit anhängigt. Ärendet inom socialvården anhängiggörs på ansökan av personen eller hans representant eller när en arbetstagare inom socialvården i välfärdsområdet på annat sätt i sitt arbete fått kännedom om en person som eventuellt är i behov av socialservice. Man kan avvika från tidsfristen endast om utredningen av ärendet av särskilda orsaker kräver en längre behandlingstid. En särskild orsak kan till exempel vara att klienten blir tvungen att begära tilläggsutredningar för en bristfällig ansökan.

Om klientens behov av service är bestående, gäller servicebeslutet i regel tills vidare och för viss tid med särskilda motiveringar. Grunden för tidsbegränsningen skrivs i beslutet. Beslutet kan fattas för viss tid till exempel om klientens behov av service är kortvarigt eller begränsat, om utredningen av servicebehovet pågår eller om klientens servicebehov håller på att förändras.

Även ett servicebeslut om transporter inom specialomsorgen fattas. Dessa transporter är förenade med klientens tjänster inom specialomsorgen, som även nämns i programmet för specialomsorg som utarbetats för klienten enligt lagen angående specialomsorgen om utvecklingsstörda.

6.4. Delgivning av beslut och ändringssökande

Ett beslut om service ska utan dröjsmål delges den berörda parten och andra kända parter som har rätt att söka rättelse eller ändring i beslutet genom besvär. Vid delgivning av beslut iakttas 9 och 10 kap. i förvaltningslagen.

Beslutet delges i allmänhet genom vanlig delgivning till klienten själv eller hans lagliga representant på det sätt som närmare föreskrivs i 56 § i förvaltningslagen. Vanlig delgivning sker per post med brev till mottagaren.

Klienten kan söka rättelse i ett beslut genom att lämna in begäran om omprövning till sektionen för individärenden i Östra Nylands välfärdsområde inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Tiden för sökande av ändring börjar när klienten har fått del av beslutet, med undantag för dagen för delfåendet. Beslutet anses ha delgivits den sjunde dagen efter det att det postades.

Om sektionen för individuella ärenden inte ändrar tjänsteinnehavarens beslut, kan klienten söka ändring i beslutet hos förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Förvaltningsdomstolens beslut kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet. Besvär hos högsta förvaltningsdomstolen förutsätter besvärstillstånd, som söks enligt 12 kap. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

6.5. Ändring och upphörande av servicebeslut

Klienten ska meddela om eventuella förändringar i sina omständigheter och sitt servicebehov till välfärdsområdet. Om klientens funktionsförmåga eller andra omständigheter som inverkar på beviljandet av service förändras väsentligt, kan de tjänster som beviljats klienten och beslutet bedömas på nytt. Välfärdsområdet kontaktar då klienten och inleder en bedömning av servicebehovet. Klientplanen kontrolleras även vid behov.

Om det på grund av förändringar i klientens omständigheter är nödvändigt att ändra servicen eller om det inte längre finns någon grund för att bevilja servicen, kan det beslut som fattats för klienten ändras eller dras in. Välfärdsområdet fattar ett skriftligt, motiverat och överklagbart beslut om ändring eller indragning av service. Innan beslut fattas hörs klienten i enlighet med förvaltningslagen.

Rätten att använda färdtjänst upphör om klienten flyttar från Östra Nylands välfärdsområde, inte längre har behov av service eller om beslutets giltighetstid upphör. Om klienten ska flytta inom välfärdsområdet ska hen kontakta den som beviljar servicen på grund av förändrade förhållanden samt för att bedöma servicen på nytt och fastställa ett eventuellt nytt reseområde.

Rätten till färdtjänst som beviljats enligt socialvårdslagen kan upphöra även när klientens inkomster eller förmögenhet förändras.

Servicebeslutet kan också bedömas på nytt om anvisningarna för service som stöder rörligheten i välfärdsområdet eller lagarna som gäller servicen ändras.

7. Lagstiftning som hänför sig till anvisningarna

- Socialvårdslagen 1301/2014
- Lagen om service och stöd på grund av handikapp 380/1987
- Förordningen om service och stöd på grund av handikapp 759/1987
- Lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 734/1992
- Lagen om rehabilitering av frontveteraner 1184/1988
- Lag om skada, ådragen i militärtjänst 404/1948
- Lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 812/2002
- Förvaltningslagen 434/2003

8. Bilagor

- Bilaga 1: Inkomst- och förmögenhetsgränser för färdtjänst enligt socialvårdslagen

Bilaga 1: Inkomst- och förmögenhetsgränser för färdtjänst enligt socialvårdslagen

Inkomstgräns

Inkomstgränsen för enpersonshushåll är 1 300 euro/månad.

Gränsen för tvåpersonershushåll är sammanlagt 2 400 euro/månad.

Som inkomster beaktas (brutto, på basis av de senast fastställda skatteuppgifterna):

- skattepliktiga och skattefria inkomster före skatteavdrag för den sökande och för hans sambo eller maka/make som bor med den sökande i ett gemensamt hushåll
- inkomst- och kapitalinkomster
- inkomst av skog.

Som inkomster beaktas inte följande förmåner och understöd:

- bostadsbidrag, stöd för närståendevård, vårdbidrag för pensionstagare, handikappbidrag, militärunderstöd, fronttillägg, sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, studiepenning, vuxenstudiepenning, studiestödets bostadstillägg, verksamhetsbidrag och reseersättning som betalas som utkomststöd, ersättning för uppehälle enligt lagen om rehabiliteringspenning, stipendier som betalas på grund av studier och andra motsvarande understöd, ersättningar för kostnader för familjevård, stöd för hemvård av barn, barnbidrag, vårdbidrag för barn, barnförhöjning, underhållsbidrag eller underhållsstöd, höjningar av pensioner och motsvarande inkomster på grund av barn som är beroende av vård, sytning.

Förmögenhetsgräns

Förmögenhetsgränsen för enpersonshushåll är 5 000 euro.

Förmögenhetsgränsen för tvåpersonershushåll är 8 000 euro.

Som förmögenhet beaktas förmögenheten för den sökande som bor ensam eller den gemensamma förmögenheten för den sökande och den person som bor med hen i ett gemensamt hushåll. Som förmögenhet beaktas bankmedel, aktier och fonder.

Som förmögenhet beaktas inte en stadigvarande bostad som är i klientens eget bruk.